

The Last Supper

นพ.อนุวัฒน์ ศุภชิตกุล

สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล

The Last Supper เป็นภาพที่มีชื่อเสียงซึ่ง Leonardo da Vinci วาดไว้ตั้งแต่ปี 1494

ด้วยการใช้เทคนิควาดภาพบนผนังแห้งแทนที่จะเป็นเทคนิควาดภาพบนผนังปูนเปียก (fresco) ซึ่งเป็นที่นิยมกันในสมัยนั้น ทำให้ Leonardo มีโอกาสใช้เวลาถึง 4 ปี ค่อยๆ ประติประดอยภาพนี้ แต่ก็ทำให้ภาพนี้ชำรุดเสียหายอย่างรวดเร็วในเวลาไม่กี่ปี

นอกจากนั้น โบสถ์ซึ่งเป็นที่ตั้งของภาพวาดคือ Church of Santa Maria della Grazie ยังถูกระเบิดจนเสียหายอย่างหนักเมื่อปี 1943 โชคดีที่ผนังโถงรับประทานอาหารที่วาดภาพนี้ไว้เหลือรอดมาได้

วิทยาศาสตร์สมัยใหม่ทำให้การบูรณะภาพนี้ให้กลับมาใกล้เคียงของเดิมมากที่สุด

ที่น่าสนใจยิ่งกว่านั้นคือแนวคิดของ Leonardo ในการวาดภาพนี้ ภาพของเขามีได้แสดงว่ามีใครเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงความคิดและปฏิกิริยาของผู้คนในภาพด้วย นั่นคือการตอบสนองของสาวกต่อคำรัสของพระเยซูคริสต์ในระหว่างอาหารเย็นของวันก่อนที่พระองค์จะถูกตรึงกางเขนที่ว่า “Verily I say unto you: one of you will betray me” ขอบอกอย่างไม่สงสัยเลยว่าหนึ่งในเหล่าสาวกนี้จะเป็นผู้ทรยศต่อพระองค์

Leonardo ต้องการให้ภาพของเขาสะท้อนถึงปฏิกิริยาโกลาหลที่มาจากความตกใจต่อถ้อยคำดังกล่าว ไม่มีอะไรที่จะก่อให้เกิดท่าทีที่ตื่นตะลึงสุดขีดยิ่งไปกว่าการได้ยินคำพูดดังกล่าวอีกแล้ว เพื่อนของ Leonardo ได้บันทึกไว้ว่าภาพที่เพ่งวาดเสร็จนั้นเปรียบเสมือนโรงมหรสพอันยิ่งใหญ่ เป็นการแสดงออกผ่านภาษาภาพที่น่าชม เป็นฉากซับซ้อนที่แสดงให้เห็นการสื่อสารปฏิกิริยาความรู้สึกของตัวละครแต่ละคนออกมาอย่างมีพลัง มีแต่เพียงเสียงเท่านั้นที่ขาดหายไป

ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นทฤษฎี “motion of the soul” ของ Leonardo ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยในด้านกายวิภาคศาสตร์และโหงวเฮ้งของเขา เป็นความสามารถของเขาที่สามารถวาดภาพให้สีหน้า ท่าทาง ตำแหน่งมือของบุคคลในภาพสะท้อนถึงความคิดและอารมณ์ในจิตใจของบุคคลในภาพได้

Leonardo ได้กล่าวไว้ว่า “เมื่อท่านจะวาดภาพ พิจารณาให้ดีว่าบุคคลนั้นเป็นใคร ท่านต้องการให้ภาพนั้นทำอะไรหรือมีเป้าหมายอะไรจากภาพนั้น และสร้างความมั่นใจว่างานที่ออกมานั้นเป็นไปตามความตั้งใจและวัตถุประสงค์” ฟังแล้วคล้ายคลึงคล้อยกับการใช้ 3P ในงานประจำทุกงานเลยทีเดียว

ภาพ The Last Supper เป็นเสมือนห่วงโซ่ที่เชื่อมท่าทาง การเพ่งมอง การแสดงออก และลักษณะมือของเหล่าสาวกทั้งหมดเข้าด้วยกัน โดยแบ่งเป็นกลุ่มละ 3 คน 4 กลุ่ม มีพระเยซูคริสต์ประทับนั่งอยู่ตรงกลาง เป็นจุดหลักและจุดกำเนิดของปฏิกิริยา

กลุ่มแรกทางซ้ายมือประกอบด้วย Bartholomew, James the Minor และ Andrew ทุกคนหันหน้าไปทางพระเยซู โดย Andrew แสดงท่าทางประหลาดใจตะลึงงัน ด้วยมือที่เปิดให้เห็นฝ่ามือและไหล่ที่ยกขึ้น

กลุ่มต่อมาประกอบด้วย Judas, Peter และ John มี Judas ซึ่งเป็นผู้ทรยศนั่งอยู่ข้างหน้า มือขวาก่อถุงเงิน โดยมีได้แยกออกจากสาวกอื่นๆ เหมือนกับภาพที่นิยมเขียนกันทั่วไป Peter และ John ซึ่งมีใบหน้าต่างว้างกันอย่างชัดเจนนั่งอยู่ข้างหลัง

ทางขวามือของพระเยซู ดูจะตั้งคำถามกับพระเยซูโดยตรง Thomas ชูนิ้วชี้ขึ้นข้างบน James the Major เปิดดวงแขนกว้างแสดงความขุ่นเคืองมากมหาศาล และ Phillip ชี้อ้อมไปที่ตัวเองเป็นเชิงตั้งคำถาม

กลุ่มที่อยู่ทางขวามือสุดประกอบด้วย Matthew, Timothy และ Simon กำลังสนทนากันอย่างตื่นเต้น ลักษณะมือที่ส่งต่อกันนำความสนใจของผู้ดูจากขอบภาพไปสู่ศูนย์กลาง

ฉากหลังของพระเยซูที่เป็นท้องฟ้าภายนอกหน้าต่างทำให้พระเยซูดูเด่นชัดขึ้นมา อาหารต่างๆ ที่วางอยู่บนโต๊ะด้านหน้าแสดงให้เห็นบริบทของสถานการณ์ได้ดียิ่งขึ้น

น่าเสียดายที่มีการเจาะประตูตรงส่วนล่างของภาพ ทำให้ภาพส่วนล่างของพระเยซูถูกทำลายไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

รายละเอียดต่างๆ เหล่านี้ทำให้ตระหนักในคุณค่าของภาพ The Last Supper มากยิ่งขึ้น และทำให้นักต่อไปถึงการสื่อสารในโรงพยาบาลอีกอย่างน้อยสองเรื่อง คือการจัดทำวิสัยทัศน์ของโรงพยาบาล กับการให้ข้อมูลและเสริมพลังผู้ป่วย เรามีโอกาสที่จะใช้ข้อความ มีโอกาสพูดอธิบาย แต่วิสัยทัศน์และข้อมูลเหล่านั้นมีพลังพอที่จะทำให้เกิดความเข้าใจในเป้าหมายของสิ่งที่เราจะพยายามสื่อเพียงใด

หวังว่าภาพ The Last Supper คงจะเป็นแรงจูงใจให้เราทำความเข้าใจเป้าหมายและทำให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น

